

Valg av innramming og glass – noen momenter

Det fins flere gode grunner til å ramme inn et bilde med glass og ramme. Innramming presenterer bildet på best mulig måte, hindrer at kunsten blir tilsmusset eller bleket av lys og gir kunstverket et mer stabilt miljø.

Hvilken ramme skal man velge? Det fins mange typer innramming. Enkle klipsrammer gir liten beskyttelse, men er rimelige. I mange tilfeller, for eksempel til en reproduksjon, kan en klipsramme være tilstrekkelig. Har man verdifull og skjør kunst liggende, vil man gjøre hva man kan for å beskytte verket. Da er det naturlig å velge en mer skikkelig ramme. En rammemaker kan gi innspill til en innramming som både er sikker og ser bra ut. Tipsene nedenfor handler først og fremst om innramming av kunst på papir og gjennomgår mulige måter å ramme inn et grafisk trykk, hvilken metode man bør velge, hva man kan gjøre selv og når man bør be om hjelp.

Hvordan bør et verk rammes inn? Her spiller mange forhold inn, blant annet hvor utsatt kunstverket vil være. Skal det henge på et travelt sted? Skal det håndteres mye? Hvis kunsten skal henge på veggen i et kontor vil man kanskje ønske at innrammingen harmonerer med hvordan rommet er innredet. Hvis bildet er stort, kan man velge en farge på passpartouten som passer til rommet, slik at bildet ikke virker for dominerende. Det kan også hende man vil at innrammingen skal fremheve verket. En enkel svart ramme med bred, hvit passpartout rundt et lite svart-hvitt verk vil gi mer fokus på selve verket.

Om verket er svært skjørt vil verkets svakheter ofte bestemme hvilke materialer som benyttes. Hvis det er trykket på et papir som ikke er syrefritt, kan det være lurt å bruke bufferede (svakt alkaliske) materialer i bakplaten. Hvis det er originalkunst som skal rammes inn, bør det benyttes syrefrie materialer. Det er også viktig å ha i bakhodet at verket i framtiden skal kunne rammes inn på nytt (det er anbefalt å ramme om bilder med 15–20 års mellomrom). Verket bør være festet til bakplaten på en måte som gjør det enkelt å ta det ut igjen, og det må brukes lim eller tape som ikke misfarger verket over tid.

Pleksiglass eller vanlig glass? For innramming av kunst brukes i dag gjerne glass eller pleksiglass med

anti-UV- belegg. Belegget hindrer det energirike UV-lyset i å treffe kunstverket og sette i gang kjemiske reaksjoner som bryter det ned over tid.

Hvis verket skal henge et sted med mye lys kan man velge et glass/pleksiglass med UV-filter.

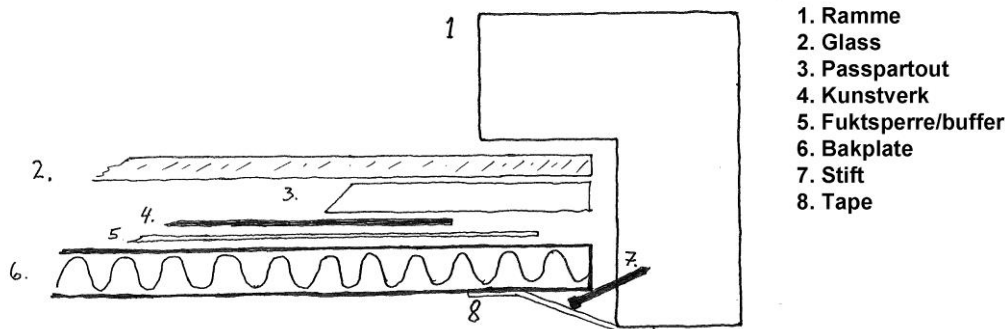
Pleksiglass kan også være det mest praktiske om bildet skal henge et sted der folk passerer og det kan tenkes at noen kan skumpe borti det. Pleksiglasset tåler mer og har ikke skarpe skår, i tilfelle det knuses. Men pleksiglass er mindre flatt enn vanlig glass, det er mykere og får lettere riper. Over tid vil det derfor ikke se like pent ut som vanlig glass. Det finnes pleksiglass som i praksis er ripesikkert, men dette er kostbart. Det er også mulig å få kjøpt glass som er laminert og derfor ikke kan knuses, men det er tungt og dyrt og vil på grunn av tyngden kreve bedre feste i veggen. Man må også være klar over at pleksiglass kan bli statisk. Denne typen glass egner seg derfor ikke til å ramme inn kull- og kritttegninger, fordi kull- og krittpartikler vil tiltrekkes av pleksiglasset.

Glass og pleksiglass kan fås i flere tykkelser og kvaliteter. Det finnes glass av så høy kvalitet at det nesten er usynlig. Glass og pleksiglass kan også gis forskjellige overflatebehandlinger.

Refleksdempende behandling vil for eksempel være aktuelt hvis verket skal henge et sted det er mange lyskilder, fordi den gjør glasset mindre synlig, men denne behandlingen vil gi et grønnskjær i de resterende refleksene.

Hvis verket skal håndteres ofte, vil man legge vekt på at innrammingen skal tåle håndteringen uten at verket skades. Til en vandreutstilling vil det være naturlig å velge pleksiglass og aluminiumsrammer som tåler mer enn treammer.

Når et kunstverk rammes inn, er det også viktig at glasset ikke kommer i direkte kontakt med kunstverket. En passpartout vil være til hjelp. Den plasseres inne i rammen som et felt mellom kunstverket og rammen, og sørger for at det er avstand mellom kunstverket og glasset, slik at glasset og kunstverket ikke klistrer seg sammen. Passpartouten sørger også for at kunstverket holdes fast mot bakplaten. Når det gjelder farge på og utforming av passpartouten vil rammemakeren kunne vise hva som fins av muligheter.

III. viser et snitt av en typisk innramming. En mulighet er å velge en ekstra kartong istedenfor fuktsperren, slik at verket kan festes i denne og ikke i passpartouten.

Det er også mulig å ramme inn bilder uten passpartout. Da legger man en avstandslist langs kanten av bakplaten som skjules av rammen. På denne måten kan hele det grafiske bladet vises, samtidig som det er avstand mellom verket og glasset. Siden man her ikke har passpartouten til å holde verket på plass mot bufferplaten, må verket festes direkte på en plate slik at festene ikke synes. Dette arbeidet bør utføres slik at festene senere kan fjernes uten at det settes merker på verket, og det krever at rammemakeren vet hva han gjør. Hvis rammemakeren ikke er komfortabel med å montere et verk på denne måten, kan også en papirkonservator kontaktes.

Det er mange hensyn som skal vurderes opp mot hverandre når type innramming skal bestemmes. I de fleste tilfeller vil en erfaren rammemaker kunne hjelpe til med å velge riktig type innramming, ettersom hvor verket skal henge og hva slags kunst det er snakk om.

Valg av rammemaker. Når man kontakter en rammemaker, bør man forsikre seg om at vedkommende bruker syrefrie materialer; verket må ikke kuttes for å passe inn i en ramme; verket må kunne rammes inn på nytt, og verket må monteres slik at det ikke får varige merker eller skader. Rammemakeren bør også være medlem av Rammebransjeforbundet og ideelt sett ha fagbrev eller mesterbrev. For kunst som KORO har det overordnede forvaltningsansvaret for, kan man rådføre seg hos konservatorer hos KORO. De kan også hjelpe til med å finne en kyndig rammemaker. Det bør også nevnes at selve opphengingen av det ferdige innrammede bildet er viktig. Det er synd å bruke penger på innramming, hvis bildet faller ned på grunn av dårlig feste. Heng bildet på en krok og ikke på en spiker, tråden kan lett hoppe av en spiker hvis noen kommer bort i bildet. Husk også at fiskesnører blir svakere over tid og kan plutselig ryke. Og ikke minst: Forskjellige typer vegg krever forskjellig type feste.